

Studieplan for Samfunnsfag, årsstudium (2020–2021)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 60

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Samfunnsfag omfatter fagdisiplinene historie, natur- og samfunnsgeografi og fagområdet samfunnskunnskap. Faget skal utvikle kompetanse til å undervise i grunnskolen på 5.-10. trinn, og skal legge vekt på faglig fordypning. Studiet skal kvalifisere studenten til å kunne arbeide selvstendig både med fagspesifikke og didaktiske utfordringer.

Faget skal settes inn i et fagdidaktisk perspektiv og forberede studentene til yrkesrollen som samfunnsfaglærer. Gjennom ulike tilnæringsmåter til undervisning og didaktisk refleksjon skal studentene utvikle en lærerrolle som fremmer elevenes samfunnsbevissthet og interesse for faget.

Samfunnsfag skal utvikle en bred forståelse for samspill og konflikt mellom mennesker, samfunn og natur i ulike tidsepoker og i ulike deler av verden. Studentene skal arbeide med utvalgte geografiske områder, historiske epoker og ulike samfunnsfaglige områder. Faget skal bidra til kunnskap om samenes historie og situasjon som urfolk.

Arbeidet med samfunnsfag skal fremme studentens samfunnskompetanse og evne til å være medborger i et flerkulturelt samfunn. Studenten skal også utvikle sin evne til å bidra til slik læring i grunnskolen.

Faget skal bidra til at studentene kan arbeide med grunnleggende ferdigheter og faglige ferdigheter; å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne, og å kunne bruke digitale verktøy.

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

Kunnskap
Kunnskap

Studenten

- kan utforme en samfunnsfaglig analyse med historiske og sosiologiske perspektiver som f.eks. drøfting av makt, kjønn, identitet og sosialiseringprosesser
- har profesjonsrettet kunnskap om skolens rolle i demokratiske prosesser, og om økonomisk og demokratisk samfunnsdeltakelse i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om endringer i værmessige forhold og klima og hvordan disse påvirker menneskers samspill og tilgang til ressurser og ressursbruk i en bærekraftig utvikling
- har forståelse for hvordan ulike prosesser har formet natur og samfunn over tid
- har kunnskap om grunnleggende teorier, begreper og tenkemåter for å forstå bærekraftiges sammenhenger og samfunnsutvikling over tid
- har kunnskap om, og forstår konsekvenser av, ulik befolkningssammensetning og befolkningspolitikk, også blant minoriteter og samer
- har kunnskap om fremveksten av moderne produksjonsformer, industrialisering og velferdsutvikling i samfunn
- har kjennskap om de historiske, politiske og geografiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge og andre deler av verden
- har bred profesjonsrettet kunnskap om ideologier, makt, politiske systemer og konflikter
- har profesjonsrettet kunnskap om den historiske utviklingen av politiske ideologier og hvordan disse preget etterkrigstiden i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om politiske og territoriale prosesser og konflikter, samt deres betydning for menneskers identitet og nasjonsbygning
- kan analysere samfunnsutvikling på mikro- og makronivå i lys av politikk, økonomi og bærekraftig utvikling
- har kunnskap om hvordan tilrettelegge for dybdelæring og tverrfaglig arbeid i samfunnsfag
- har kunnskap om spesifikke områders geografiske, politiske, historiske og økonomiske utvikling, særtrekk og dens betydning for omgivelsene og for menneskers leveste
- har kunnskap om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge, Sápmi og verden fra antikken til i dag
- kjenner til undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige kilder i faget og kritisk vurdering av disse
- har kunnskap om relevant forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- har kunnskap om samfunnsfag som skolefag og nyere samfunnsfagdidaktiske metoder og teorier

Ferdigheter
Studenten

- kan bruke forskning om nasjonal og internasjonal politikk, historie og økonomi som perspektiv på samfunnet
- kan tenke historisk og økonomisk om produksjon og fordeling i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kan diskutere minoriteters rettigheter i Norge og det mangfoldige samfunnet som ressurs og utfordring, samt samenes status som urfolk
- kan analysere moderne samfunns- og statsutviklinger og tilrettelegge for dybdelæring og kritisk tenkning i skolen
- kan bruke didaktisk innsikt og forskning til å skape og evaluere varierte undervisningsmetoder og læremidler ut fra hva som fremmer dybdekompetanse og en analytisk forståelse av læreplaner
- kan analysere og evaluere forskning og politiske argumenter om menneskerettigheter, medborgerskap og demokrati og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- kan bruke flere perspektiver til å analysere en eller flere konflikter og regional utvikling i nyere tid.
- kan kritisk vurdere samfunnsdebatter i lys av målene om en bærekraftig samfunnsutvikling
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å legge til rette for varierte og differensiert læringsaktiviteter
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier og betydningen av metakognisjon

- kan anvende nøkkelbegreper og innholdsbegreper i samfunnsfag
- kan drøfte sammenhengen mellom gjeldende læreplaner, kunnskapsteori og praktiske fagdidaktiske avgjørelser i samfunnsfagundervisning
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen, ulike behov og kulturell og språklig bakgrunn
- kan bruke og vurdere digitale verktøy og kilder i opplæringen, og bidra til at elevene kan forholde seg aktivt og kritisk til digitale medier
- kan ta i bruk og veilede elever i sentrale samfunnsfaglige metoder

Generell kompetanse

Studenten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med dybdekompetanse, tverrfaglighet, grunnleggende ferdigheter, og kartlegge arbeidet med sikte på å tilpasse opplæringen til elevers behov og gi læringsfremmende tilbakemeldinger
- kan forberede elever til å leve i og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme kritisk tenkning og bærekraftig utvikling
- kan filtrere og vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på sammenhengende spørsmål og gi elever opplæring i å vurdere digitale ressurser har forståelse for samfunnsfagets betydning for etisk refleksjon og livsmestring
- kan kritisk reflektere over samfunnsfaglige problemstillinger og sammenhenger mellom fortid og nåtid
- kan reflektere over egen praksis, oppdatere seg faglig, og tilrettelegge for dybdelæring og tverrfaglig arbeid i skolen
- har innsikt i elevers forståelse av faget og kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring og utvikling i samfunnsfaget

Opptak

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Studiet omfatter geografi, historie og samfunnskunnskap.

Studiet består av fire emner, hver med et omfang på 15 studiepoeng.

Emne 101 Samfunnskunnskap og historie

Emnet gir grunnleggende innsikt i historiske, politiske og sosiologiske sammenhenger som bygger opp sosial selvforståelse og legger til rette for samfunnsmessig deltakelse. Skolefagets hovedområder samfunnskunnskap og historie hjelper elever til å forstå sine røtter, identitet og samtidig kritisk med tanke på å være med på å utforme fremtiden. Kritiske perspektiver på politikk og økonomi i historie og ulike kulturer i og utenfor Norge vektlegges.

- Borgerskap, samfunns- og statsutvikling
- Maktforhold, stormaktkriser og imperialismen
- Produksjonsformer og industrialisering
- Sosiologiske perspektiver

Emne 102 Geografi og samfunnsfaglige metoder 1 (vårsemesteret)

Arbeid med samfunnsfag innebærer å bli kjent med hvordan fysisk miljø og menneskene påvirker hverandre over tid, samt å reflektere over faglige utforskningsmetoder. Som skolefag skal geografien hjelpe ungdommen til å orientere seg i nærmiljøet og i verden. Bærekraftig utvikling, klima og landskap er viktige kompetanseområder i skolen og velegnet for å bli utforsket bla. gjennom observasjon og ekskursjon. Hovedområdene geografi og utforskeren spiller på elevers forskningsvilje og nysgjerrighet om en verden de påvirker i økende grad. I opplæringen om «utforskeren» får studenter en innføring i overordnede problemstillinger og forskningsmetoder i samfunnsfag. Studenter får opplæring i å støtte elevers voksende verdensbilde ved bruk av kart, observasjoner og kritisk bruk av varierte kilder med dybdekompetanse og livsmestring som overordnede målsetninger.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra geografi og utforskeren:

- Vær og klima
- Landskap og kart
- Befolkningsgeografi
- Utforskning og metode i samfunnsfag

Emne 103 Samfunnskunnskap, historie og geografi

Hvordan har demokratiske verdier blitt til, og hvordan har de påvirket Norges- og verdenshistorien? I dette emnet tilegner studenter seg ferdigheter i å analysere samfunnsendringer, politiske ideer og institusjoner i historisk og statsvitenskapelig kontekst. Studenter rustes til selv å lære elever i å tenke kritisk i en demokratisk sammenheng. En dypere innsikt i politisk, historiske og geografiske samfunnsprosesser står sentralt i gjennomføringen av emnet.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra historie, geografi og samfunnskunnskap. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter:

- Norsk politikk
- Sentrum og periferi
- Regional utvikling
- Politisk geografi

Emne 104 Geografi og samfunnsfaglige metoder 2 (vårsemesteret)

I dette emnet blir studenten introdusert til ulike dimensjoner av økonomisk organisering og moderne historie. Ulike debatter innen geografi og historie trekkes frem, og studenten får en dypere innsikt i historisk og geografisk utvikling i den moderne tid. Studenten fordyper seg i et spesifikt område og vil få kjennskap til politiske, økonomiske, historiske, sosiale og geografiske dimensjoner i utviklingen av dette området. Studenter forberedes til å engasjere seg i fagdidaktiske diskusjoner, og til å ruste elever til å engasjere seg i samfunnsdebatter som fremmer demokratiske og bærekraftige utviklingsprosesser.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra geografi, historie, samfunnskunnskap og utforskeren:

- Økonomisk geografi
- Områdestudier
- Moderne historie
- Samfunnsfagdidaktikk

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Undervisnings- og læringsformer

Devanligst læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- muntlige fremlegg

- ekskursjoner
- bearbeiding av digitale og andre kilder
- metodiske og didaktiske øvelser/analyse
- studentrespons og samarbeidslæring

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Studiet er normalt organisert over fire ukentlige økter.

Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap. Sentrale områder som er integrert i undervisningen er fagdidaktikk, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, vurdering, flerkulturelle og samiske perspektiver. IKT er integrert i studiet.

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt. Det er beregnet at studenter som følger studiet arbeider med lærestoffet i tillegg til 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Arbeidskrav og vurderingsformer

Det er obligatoriske arbeidskrav til hvert emne, som går fram av emnebeskrivelsene. Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Det forventes at studentene bruker biblioteket til innhenting av lærestoff. Biblioteket skal bidra til å øke studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. Biblioteket tilbyr også veiledning i referanseteknikk.

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav underveis i studiet.

Vurderingsformene omfatter både individuelle skriftlige eksamener og muntlig eksamen.

For alle emner benyttes karakterskalaen A-F. Det benyttes både intern og ekstern sensur. For mer informasjon om vurdering, se den enkelte emnebeskrivelse.

Evaluering av studiet

Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3)

Litteratur

Se den enkelte emnebeskrivelse.

Jobb og videre studier

Samfunnsfag (60 stp) fyller kompetansekravet som er bestemt for å kunne bli tilsatt som lærer i samfunnsfag på 5.-10. trinn i norsk skole.

Studiet kan inngå som del av en bachelorgrad, som del av en faglærerutdanning i samfunnsfag eller som videreutdanning for lærere.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Studieplanen er revidert

Studieleder Jarl Hagen, 27. april 2020

Studieplanen gjelder for

2020-2021

Studieprogramansvarlig

Fakultet for lærerutdanninger og språk.

Studieleder Jarl Hagen

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2020

Obligatoriske emner

L-SAM10119

Samfunnskunnskap og historie

15 stp

L-SAM10319

Samfunnskunnskap, historie og geografi

15 stp

Vår 2021

Obligatoriske emner

L-SAM10219

Geografi og samfunnsfaglige metoder 1

15 stp

L-SAM10419

Geografi og samfunnsfaglige metoder 2

15 stp

L-SAM10119 Samfunnskunnskap og historie (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Nicola Kristin Karcher

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Samfunnsfag, årsstudium*.

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- kan utforme en samfunnsfaglig analyse med historiske og sosiologiske perspektiver som f.eks. drøfting av makt, kjønn, identitet og sosialiseringprosesser

- har profesjonsrettet kunnskap om skolens rolle i demokratiske prosesser, og om økonomisk og demokratisk samfunnsdeltakelse i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kritisk kjennskap til relevant forskning
- har kunnskap om maktforhold, stormaktkriser og imperialism
- har kunnskap om fremveksten av moderne produksjonsformer og industrialisering
- har kjennskap om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge og andre deler av verden

Ferdigheter

Kandidaten

- kan bruke forskning om nasjonal og internasjonal politikk, historie og økonomi som perspektiv på samfunnet
- kan tenke historisk og økonomisk om produksjon og fordeling i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kan diskutere minoriteters rettigheter i Norge og det mangfoldige samfunnet som ressurs og utfordring, samt samenes status som urfolk
- kan analysere moderne samfunns- og statsutvikling og tilrettelegge for kritisk tenkning i skolen

Generell kompetanse

Kandidaten

- har grunnleggende historiske og samfunnsmessige kunnskaper og et sett av begreper for samfunnsmessig forståelse.
- kan sette i gang samfunnsfaglige læringsprosesser, følge progresjon i utviklingen av grunnleggende ferdigheter og tilpasse opplæring til elevens behov med læringsfremmende tilbakemeldinger.
- kan forberede elever på å forstå et flerkulturelt og demokratisk samfunn med mål om en bærekraftig utvikling
- kan evaluere samfunnsfaglige og historiske kilder, kjenner til samfunnsfaglige metoder, kan svare på komplekse spørsmål og har et bevisst forhold til digitale læringsmidler

Innhold

Emnet gir grunnleggende innsikt i historiske, politiske og sosiologiske sammenhenger som bygger opp sosial selvforståelse og legger til rette for samfunnsmessig deltakelse. Skolefagets hovedområder samfunnskunnskap og historie hjelper elever til å forstå sine røtter, identitet og samtidig kritisk med tanke på å være med på å utforme fremtiden. Kritiske perspektiver på politikk og økonomi i historie og ulike kulturer i og utenfor Norge vektlegges.

- Borgerskap, samfunns- og statsutvikling
- Maktforhold, stormaktkriser og imperialism
- Produksjonsformer og industrialisering
- Sosiologiske perspektiver

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra samfunnskunnskap og historie. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter.

Borgerskap, samfunns- og statsutvikling setter fokus på samfunnsutviklingen i Norge og deler av verden, fra det tidligste tider og fram til første verdenskrig. Steinalder, Vikingtid, middelalder, unionstid, moderne nasjonsdanning, demokratiutvikling, parlamentarisme, unionsoppløsningen med Sverige og ideen om medborgerskap er viktige stikkord.

Maktforhold, stormaktkriser og imperialism handler europeisk stormaktspolitikk og Norges rolle i denne. Det rettes et spesielt fokus på politiske revolusjoner og utviklingen av kolonialismen, herunder behandlingen av urfolk og dets kultur og utviklingen av ideen om menneskerettigheter.

Produksjonsformer omhandler de tre hovedfasene jeger-, bonde- og industrisamfunn. Sistnevnte gjennomløper slike moderniseringsprosesser som en fabrikkrevolusjon og en tungindustrirevolusjon.

Sosiologiske perspektiver tar utgangspunkt i begreper som makt og avmakt, normer og forventninger, roller og rollekonflikter, med særlig fokus på ulike familie- og samfunnsformer, etniske, religiøse og nasjonale minoriteter og deres rolle i majoritetssamfunnet

Fagdidaktiske prinsipper og mål som grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring og minoritetskulturelle perspektiver er integrert i alle temaene.

Undervisnings- og læringsformer

De vanligste tilrettelagte læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- gruppearbeid
- metodiske øvelser/analyse
- casearbeid
- samarbeidslæring og studentrespons

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Individuell fagartikkel, innleveres digitalt med hverandrevurdering

Arbeidskravet må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig hjemmeeksamen over tre døgn (72 timer).

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Det gis tilbakemeldinger til studentene.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 2. juni 2020.

Amin, Samir (1972): «Underdevelopment and Dependence in Black Africa. Historical Origin», *Journal of Peace Research* 9/2, s. 105-120 (tilgjengelig online gjennom HIOFs bibliotek).

Amin, Samir (1976): *Unequal Development. An Essay on the Social Formations of Peripheral Capitalism*, Hassocks/Sussex: The Harvester Press, kap. 1 («The Precapitalist Formations»), s. 13-58 (del av kompendiet).

Bjørshol, Stig/Nolet, Ronald (red., 2017): *Utforskning i alle fag*, Oslo: Cappelen, kap. 1 (s. 11-20), kap. 2 (s. 21-33), kap. 8 (s. 205-245).

Eriksen, Trond Berg/Harket, Håkon/Lorenz, Einhart (red., 2009): *Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag*, Oslo: Cappelen, s. 33-113 (del av kompendiet).

Fuglestad, Finn (2004): *Fra svartedaunen til Wiener-kongressen. Den vesterlandske kulturkretsens historie 1347-1815 i et globalt-sammenliknende perspektiv*, Oslo: Cappelen, del 1 (s. 33-140).

Grøgaard, Hans Jacob [1814]: «Titlers og Ordeners uægte Glands», i: Jordheim, Helge/Nilsen, Håvard Friis (red.): *Politisk frihet*, Oslo: Res Publica 2014, s. 241—247.

Hansen, Lars Ivar/Olsen, Bjørnar (2004): *Samenes historie fram til 1750*, Oslo: Cappelen, kap. 2, s. 18-51 (del av kompendiet).

Hobsbawm, Eric (1962): *The Age of Revolution 1789-1848*, London: Cardinal, kap. 2, s. 42-69; kap. 3, s. 72-98 (del av kompendiet).

Kjeldstadli, Knut (2019): *Fortida er ikke hva den en gang var. En innføring i historiefaget*, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 19, s. 273-287 (del av kompendiet).

Koritzinsky, Theo (2014): *Samfunnskunnskap. Fagdidaktisk innføring*, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 1, s. 13-35; kap. 2, s. 106-144 (del av kompendiet).

Lund, Anne Bonnevie/Moen, Bente Bolme (red., 2016): *Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge*, Bergen: Fagbokforlaget, kap. 2 (s. 33-52), kap. 3 (s. 55-68), kap. 4 (s. 71-84), kap. 5 (s. 87-96), kap. 6 (s. 99-115).

Lund, Erik (2017): *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 1, s. 18-30; kap. 2, s. 33-43; kap. 5, s. 95-119 (del av kompendiet).

Moseng, Ole Georg et al. (2007): *Norsk historie 750-1537*, Oslo: Universitetsforlaget, s. 25-108, s. 111-140, s. 177-275.

Myhre, Jan Eivind (2015): *Norsk historie 1814-1905. Å bygge en stat og skape en nasjon*, Oslo: Samlaget, kap. 3 (55-70), kap. 5 (s. 105-138), kap. 6 (s. 139-165), kap. 8 (s. 190-221), kap. 9 (s. 225-240), kap. 10 (s. 247-284), kap. 11 (s. 285-295).

Niemi, Einar (2017): «Fornorskingspolitikk overfor samene og kvenene», i: Brandal, Nik./Døving, Cora Alexa/Plesner, Ingvill Thorson (red.): *Nasjonale minoriteter og urfolk i norsk politikk fra 1900 til 2016*, Oslo: Cappelen, s. 131-152 (del av kompendiet).

Nilsen, Håvard Friis (2014): «Det glemte frihetsbegrepet», i: Jordheim/Nilsen (red.): *Politisk frihet*, s. 7-47.

Nilsen, Håvard Friis (2017): «Republican Monarchy. The Neo-Roman Concept of Liberty and the Norwegian Constitution of 1814», *Modern Intellectual History*, Cambridge: Cambridge University Press, s. 29-56 (del av kompendiet).

Paine, Thomas [1776]: «Tanker om Amerikas nåværende situasjon», i: Jordheim/Nilsen (red.): Politisk frihet, s. 193-213.

Reinert, Erik S. (2007): How rich countries got rich ... and why poor countries stay poor, London: Constable, s. 71-100 (del av kompendiet).

Rousseau, Jean-Jacques [1760]: «Om ulikheten mellom menneskene», i: Jordheim/Nilsen (red.): Politisk frihet, 167-191.

Skinner, Quentin (2011): «Frihet som fravær av vilkårlig makt», i: Skinner, Quentin: Vilkaørlig makt. Essays om politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 191-226 (del av kompendiet).

Slagstad, Rune (2001): Den nasjonale strateger, Oslo: Pax Forlag, s. 107-124 (del av kompendiet).

Sverdrup, Georg [1814]: «Frihed og Selvstændighed» i: Jordheim/Nilsen (red.): Politisk frihet, s. 249-255.

Telhaug, Alfred Oftedal/Mediås, Odd Asbjørn (2003): Grunnskolen som nasjonsbygger. Fra statspietisme til nyliberalisme, Oslo: abstrakt forlag, kap. 2, s. 36-53; kap. 3, s. 54-94 (del av kompendiet).

Wells, H. G. (1920): The Outline of History. Being a Plain History of Mankind, bind 2: The Roman Empire to the Great War, kap. 8 («The New Democratic Republics of America and France»), New York: Macmillan, s. 360-389 (del av kompendiet).

Wergeland, Nicolai [1814]: «Vi ere Folket og Fædrelandet» i: Nilsen/Jordheim (red.): Politisk frihet, s. 235-241.

ca. 1263 sider

L-SAM10319 Samfunnskunnskap, historie og geografi (Høst 2020)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Gitte Cecilie Motzfeldt

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Samfunnsfag, årsstudium*.

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har bred profesjonsrettet kunnskap om ideologier, makt, politiske systemer og konflikter
- har kunnskap om det politiske partisppekteret i Norge
- har bred profesjonsrettet kunnskap om spillet mellom sentrum og periferi og dets betydning for kultur, politikk, og økonomi i samfunnsutviklingen
- har kunnskap om konsekvenser av politiske og geografiske omstillingsprosesser og samfunnsendringer i Norge og verden.
- kan tenke geografisk om regioner i Norge og verden
- har kunnskap om politiske og territoriale prosesser og konflikter, samt deres betydning for menneskers identitet og nasjonsbygning
- kan analysere samfunnsutvikling på mikro- og makronivå i lys av politikk, økonomi og bærekraftig utvikling
- har kunnskap om betydningen av demokratisk medborgerskap, i skolen og samfunnet
- har kunnskap om vitenskapelige og fagdidaktiske teorier og metoder i faget
- har kunnskap om relevant forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet

Ferdigheter

Kandidaten

- kan analysere og evaluere forskning og politiske argumenter om menneskerettigheter, medborgerskap og demokrati og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- kan bruke flere perspektiver til å analysere en eller flere konflikter og regional utvikling i nyere tid.
- kan kritisk vurdere samfunnsdebatter i lys av målene om en bærekraftig samfunnsutvikling
- kan reflektere over og vise innsikt i historiske prosesser og deres betydning for nyere utvikling
- kan kritisk analysere samfunnsfaglige problemstillinger og stimulere til dette i opplæringen
- har kompetanse til å anvende digitale ferdigheter i læringssammenheng
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med grunnleggende ferdigheter, og kartlegge arbeidet med sikte på å tilpasse opplæringen til elevers behov og gi læringsfremmen et tilbakemelding
- kan forberede elever til å leve og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme bærekraftig utvikling
- kan tilrettelegge for dybdelæring og tverrfaglig arbeid i skolen
- kan filtrere og vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på sammenhengende spørsmål og gi elever opplæring i å vurdere digitale ressurser
- kan oppdatere seg faglig og reflektere over egen praksis
- kan kritisk reflektere over samfunnsfaglige problemstillinger

Innhold

Hvordan har demokratiske verdier blitt til, og hvordan har de påvirket Norges- og verdenshistorien? I dette emnet tilegner studenter seg ferdigheter til å analysere handlingers betydning og konsekvenser ved å sette politiske ideer og handlinger i historisk og statsvitenskapelig sammenheng. Studenter rustes til selv å fostre elever som forstår sin sammenheng og er i stand til å påvirke den på fornuftige og demokratiske måter.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolenes læreplan, temaer fra historie, geografi og samfunnskunnskap. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter.

Temaeener:

- Norsk politikk
- Sentrum og periferi
- Regional utvikling i Norge
- Politisk geografi

Norsk politikk fokuserer på en historisk og statsvitenskapelig fordykning i de mest sentrale maktkanalene i det norske politiske system. Framveksten av parlamentarisme, sosiale bevegelser og partier (herunder valg og ideologier), organisasjoner (herunder partene i arbeidslivet, LO og NHO) og framveksten av den norske velferdsmodellene står sentralt, i et komparativt perspektiv. Emnet gir en forståelse av historiske og politiske brytningsperioder i framveksten av Norge som en modernestat.

Sentrum/periferi. Hovedvekten legges på moderne historie og det 20. århundre med fokus på de to verdenskrigene, mellomkrigstid, økonomisk krise, okkupasjonstid og de store politiske ideologiene. Blant de sentrale spørsmålene som skal drøftes er hvordan disse spenningsene og konflikten preget det norske demokratiske samfunnet og det europeiske samfunnet for øvrig. Her vektlegges også de historiske og politiske motsetningene mellom sentrale eliter og folkelige og sosiale bevegelser. Norges relasjon til europeiske og internasjonale institusjoner analyseres også i sentrum-periferi-perspektivet.

Regional utvikling dreier seg om samfunnsendringer i Norge og verden som påvirker måter vi identifiserer oss på, og organiserer oss i samfunnet. Dette blir et møte med samfunnsgeografi som et romlig fag, og fagets kjernebegreper blir introdusert. Hvilke omstillinger og endringer er nødvendig for å skape et bærekraftig og et mer rettferdig samfunn? Sted, identitet og mobilitet, samt sentralisering og urbanisering analyseres. Vår geografiske forestillingsevne utforskes, herunder evnen til å se vår egen situasjon i lys av større samfunnsendringer.

Politisk geografi er spesielt opptatt av spillet mellom politikk og geografi. Begreper som stat, nasjon, nasjonalisme, territorium og grenser er sentrale i politisk geografiske analyser og drøftes i lys av aktuelle eksempler fra Europa og verden for øvrig. Temaer som står sentralt er migrasjon og tilhørighet, klima og samfunnsendringer, demokratisering og medborgerskap. Vi studerer jordens politiske inndeling og hvordan maktrelasjoner og maktutøvelse virker inn på vår geografiske organisering på mikro og makro nivå.

Fagdiktiske grunntanker og minoritetskulturelle/samiske perspektiver er integrert i alle temaeener.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er organisert over to ukentlige økter. I tillegg to heldagsekскурsjoner. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap. Læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- muntlige fremlegg
- bearbeiding av digitale og andre kilder
- metodiske og didaktiske øvelser/analyse
- studentrespons og samarbeidslæring

Områdene grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring, flerkulturelle og samiske perspektiv belyses i de ulike temaeener.

Arbeidsomfang

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium. Det er beregnet at studenter arbeider med lærestoffet i selvstudium 24 timer i uken, i tillegg til 16 undervisningstimer som er timeplanlagt. Til sammen 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

- Individuell fagartikkel med hverandrevurdering
- Refleksjonsnotat, innleveres digitalt

Eksamen

Individuell muntlig eksamen. Varighet ca 30 minutter.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Interne og eksterne sensorer.

Evaluerings av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Tilbakemeldinger gis studentene i et møte.

Litteratur

Litteraturliste sist oppdatert 03.06.2019.

REGIONAL OG POLITISK GEOGRAFI

Eidsvik, E, Et al. (2019), Verda og Vi, Det Norske Samlaget. Kap. 1, 2, 7, 12, og 14

Fred Hansen, K (2013), «Stat og regimer i Afrika sør for Sahara». I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet, redigert av Eriksen, Tore Linne, Feldberg, Karen Brit, Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013. s. 261-286 (25 sider). Tilgjengelig i Canvas.

Hanssen, G.S., Klausen, J.E. og Langeland, O. (red.): "Det regionale Norge 1950-2050". Abstrakt Forlag AS 2012, kap 2. Tilgjengelig i Canvas.

Jordhus-Lier, David og Stokke, Kristian. (red), (2017) "Samfunnsgeografi: En innføring". Cappelen Damm Akademisk. (kap. 3, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 21, 24, 25 er pensum). Bare tilgjengelig online og kan lastet ned i ulike formater fra: <https://press.nordicopenaccess.no/index.php/hoasp/catalog/book/14>

Marshall, Tim (2018), "Geografiens makt", Norsk utgave, Vega forlag, 2 opplag, Oslo 2018. Kap. 4, 5, 6 og 7.

Marston, S.A&Knox, P.L, (2016) "Human Geography, Places and Regions in Global Context", seventh edition. Pearson Educational Limited (Side 368-390). Tilgjengelig i Canvas.

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.) (2015) "Geografididaktikk for klasserommet. En innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere". 4. utgave. Kristiansand, Høyskoleforlaget

Nystad, Jens Fredrik og Rosèn, Espen (2011) "Samfunnsgeografi" Læremiddelforlaget, 2 opplag. Kap. 2, 3, 5 og 8 (side 40-103, side 144-159, side 220-236).

Anbefalt supplerende lesning/litteratur:

Regionsreform, Regjeringen.no (2020), hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/regionreform/id2628044/>

Felles litteratur på emnet:

Ferrer, M. og Wetlesen, A. (2019) (red), «Kritisk tenkning i samfunnsfag». Universitetsforlaget. Kap. 1, 3, 5, 6 og 8

Madsen, J. og Biseth, H. (2014) (red), «Må vi snakke demokrati», Universitetsforlaget. kap. 2, 3, 7 og 16

Nolet, R. Bjørshol, S. (2017), «Utforskning i alle fag». Cappelen Damm Akademisk. kap. 1, 2, 8

Utdanningsskoleinspektatet.no (2020), Vurderingspraksis- Vurdering for læring, hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/>

HISTORIE

Bangstad, Sindre/Døving, Cora Alexa: «Hva er rasisme», Oslo: Universitetsforlaget 2015, s. 7-90.

Dahl, Hans Fredrik: Destore ideologienestid, Oslo: Aschehoug 2001, «Verdenskrigen som skar over røttene» (s. 15-43), «Fascistisk fare for Norge?» (s. 189-225). Del av kompendiet.

Furre, Berge: Norsk historie 1914-2000. Industrisamfunnet – frå vokstevisse til framtidstvil, Oslo: Det Norske Samlaget 1999, del I, kap. 1 (s. 21-37), del II (s. 53-118). Del av kompendiet.

Karcher, Nicola: Kampen om skolen. Nazifisering og lærernes motstand i det okkuperte Norge, Oslo: Dreyers forlag 2018, kap. 1 (s. 9-13, 16-20), kap. 3 (s. 45-105), kap. 4 (s. 138-181).

Kjøstvedt, Anders Granås: «Å tenke kritisk i møte med det uforståelige», i: Ferrer, Marlen/Wetlesen, Annika (red.): Kritisk tenkning i samfunnsfag, Oslo: Universitetsforlaget 2019, s. 153-171.

Lund, E. (2016): Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere (5. utg.), Oslo: Universitetsforlaget.

Payne, Stanley: A History of fascism 1914-45, Abingdon/Oxon: Routledge 1995, «The Impact of World War I» (s. 71-79), «The Rise of Italian Fascism, 1919-1929» (s. 80-128), «German National Socialism» (s. 147-211). Tilgjengelig online gjennom HIOFs bibliotek.

SAMFUNNSKUNNSKAP

Esping-Andersen, G. (1999), «Social foundations of postindustrial economies». Oxford: Oxford University Press: 73-94. Tilgjengelig på Canvas.

Grethe Brochmann (2016), "Innvandring til Skandinavia. Velferdsstater i pluralismenstid", i I. Frønes (2016), Det norske samfunn, bind 1, Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 130–154. I kompendium tilgjengelig på Canvas.

Grindheim, Reidar og Strøm (2020), «Norsk Politikk». Universitetsforlaget.

Gunn-Elisabeth Birkelund og Trond Petersen (2016), "Likestilling: Utdanning, politikk og arbeid", i Frønes (2016), Det norske samfunn, bind 2, kapittel 22, s. 190—210. I kompendium tilgjengelig på Canvas.

Jens Arup Seip (1963), "Fra embetsmannsstat til ettpartistat", i Fra embetsmannsstat til ettpartistat og andre essays, Oslo: Universitetsforlaget, s. 7—43 (36 s). Tilgjengelig på Canvas

Koritzinsky, T. (2012), «Samfunnskunnskap, fagdidaktisk innføring». Universitetsforlaget

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2021 23:19:02

L-SAM10219 Geografi og samfunnsfaglige metoder 1 (Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Gitte Cecilie Motzfeldt

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Samfunnsfag, årsstudium.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har bred kunnskap om samfunnsfag som skolefag, dens historie og egenart,
- har kunnskap om bruk av digitale kilder i samfunnskunnskap og kan vurdere disse kritisk og anvende dem hensiktsmessig i undervisning
- har kunnskap om lokale og globale værfenomener i lokalt, regionalt og globalt
- har kunnskap om endringer i værmessige forhold og hvordan disse påvirker menneskers samspill og tilgang til ressurser og ressursbruk i en bærekraftig utvikling
- har forståelse for hvordan ulike prosesser har formet natur og samfunn over tid
- forstår hvordan jordens indre og ytre krefter påvirker landskapsutvikling, topografi, klima og vær, og betingelsene for liv
- har innsikt i ressursenes betydning for livsmestring og folkehelse
- behersker sentrale samfunnsfaglige teorier, metoder, ferdigheter og begrepsapparat
- har kunnskap om samspill og konflikt mellom ulike typer ressursbruk i en global sammenheng
- har kunnskap om grunnleggende teorier, begreper og tenkemåter for å forstå bærekraftige sammenhenger og samfunnsutvikling over tid
- har kunnskap om, og forstår konsekvenser av ulik befolknings sammensetning og befolkningspolitikk, også blant minoriteter og samer
- har innsikt i skolens rolle i arbeidet med bærekraftig utvikling
- har kunnskap om digitale læringsressurser som GIS, satelittbilder m.m.

Ferdigheter

Kandidaten

- kan bruke didaktisk innsikt og forskning til å skape og evaluere varierte undervisningsmetoder og læremidler ut fra hva som fremmer dybdekompetanse og en analytisk forståelse av læreplaner
- kan bruke utforskende metoder til å skape innsikt og kompetanse i lokale landskap og miljø for elever
- har kompetanse til å anvende digitale ferdigheter i læringssammenhenger hos elever
- har kompetanse til å kritisk analysere forholdene mellom mennesker og det fysiske miljø i ulike skala
- har observasjonskompetanse til å anvende ulike læringssituasjoner i skolen og i samfunnet
- kan anvende geografiske metoder, digitale kilder og begreper i læringssammenhenger, herunder befolkningspyramider, diagrammer og kartografiske fremstillinger
- kan anvende analoge og digitale læringsressurser i utforskende undervisning

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med grunnleggende ferdigheter, og kartlegger arbeidet med sikte på å tilpasse opplæringen til elevers behov og gi læringsfremmenettilbakemeldinger
- kan forberede elever til å leve i og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme bærekraftig utvikling
- kan filtrere og vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på sammenhengspørsmål og gi elever opplæring i å vurdere digitale ressurser

Innhold

Arbeid med samfunnsfag innebærer å bli kjent med hvordan fysisk miljø og menneskene påvirker hverandre over tid, samt å reflektere over faglige utforskningsmetoder. Som skolefag skal geografien hjelpe ungdommen til å orientere seg i nærmiljøet og i verden. Bærekraftig utvikling, klima og landskap er viktige kompetanseområder i skolen og velegnet for å bli utforsket bla. gjennom observasjon og ekskursjon. Hovedområdene geografi og utforskeren spiller på elevers forskningsvilje og nysgjerrighet om en verden de påvirker i økende grad. I opplæringen om «utforskeren» får studenter en innføring i overordnede problemstillinger og forskningsmetoder i samfunnsfag. Studenter for opplæring i å støtte elevers voksende verdensbilde ved bruk av kart, observasjoner og kritisk bruk av varierte kilder med dybdekompetanse og livsmestring som overordnede målsetninger.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra geografi og utforskeren. Temaene er:

- Vær og klima
- Landskap og kartanalyse
- Befolkningsgeografi
- Utforskning og metode i samfunnsfag

Vær og klima er et velegnet tema til å fremme innsikt i forholdet mellom mennesker og sine omgivelser. Hva er forskjellen på vær og klima? Hvordan og hvorfor oppstår ulike værfenomener som bl.a. ekstremvær? Hvorfor har globale hav og luftstrømmer betydning for biodiversitet og fremtidig klima på jorden? Hva innebærer klimaeendringer og hvilke konsekvenser har klimaeendringer på kort og lang sikt, og på ulike steder på jorda? Menneskelige forhold påvirker i stadig større grad naturgeografiske prosesser gjennom sitt levesett, politiske og økonomiske valg. Bevisstgjøring og konsekvenser av individuelle og strukturelle samfunnsendringer belyses.

Landskap og kartanalyse gir innføring i geologiske prosesser samt forståelse og bruk av kart til å forstå verden. Her lærer du å tolke landformer og analyserer prosesser som fører frem til de landformene vi i dag omgir oss med, og som er vesentlig for befolkningens aktivitet og livnæring på jorden. Jordas oppbygning og dannelse, sammenhenger mellom de indre og ytre geologiske prosessene blir vektlagt. Kartkompetanse og innsikt i naturmessige forhold er viktig for utvikling av elevenes livsmestring og orientering i romlige omgivelser livet igjennom.

Befolkningsgeografi tar for seg befolkningsutviklingen i Norge og verden. Forholdet mellom befolkningsvekst og tilgang til ressurser diskuteres ved hjelp av ulike teorier i fortid og samtid. Tilgang til ressurser som land, mat, kunnskap og nye teknologiske løsninger frembringer ulike syn og kritiske analyser i befolkningsgeografien, spesielt i lys av bærekraftig utvikling og livsmestring blant fattige og rike segmenter i verdens befolkning. Flytting, migrasjon og flyktningsproblematikk er aktualiteter som diskuteres og belyses.

Utforskning og metode i samfunnsfag syr sammen noen av de overordnede temaene i samfunnsfag og gir studentene metodologiske og teoretiske redskap til å formulere og svare på sammenhengende problemstillinger som kan brukes i klasserommet og i forskning. Kritisk og demokratisk dannelse og etisk refleksjon er sentralt. Kvalitativ, kvantitativ metode og kildekritikk er viktige i samfunnsfagen for å belyse sammenhenger og dybdeinnsikt i endringsprosesser på mikro- og makronivå. Fagets epistemologi og kognitive ferdigheter er i sentrum. Hovedvekten ligger på arbeidsformer i samfunnsfag på mellom- og ungdomstrinnet.

Fagdidaktiske grunntanker og minoritetskulturelle/samiske perspektiver er integrert i emnet.

Undervisnings- og læringsformer

De vanligste tilrettelagte læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- muntlig fremlegg og refleksjon
- gruppearbeid, workshops og utforskende øvelser/analyse
- ekskursjon
- samarbeidslæring og studentrespons

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Deltakelse på heldagsekskursjon, med obligatorisk for- og etterarbeid
- Workshop i kartografi
- Fagartikkel, innleveres digitalt

Studentene skal i minst ett av arbeidskravene gi hverandre tilbakemeldinger

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig eksamen, 6 timer

Tillatte hjelpemidler: Alle, unntatt kommunikasjon og det åpne nettet.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Det gis tilbakemeldinger til studentene.

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 10. desember 2020.

Andresen, Astrid et al.: Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode, kap. 1 (s. 15-20), kap. 4 (s. 93-118), kap. 5 (s. 119-136), Oslo: Det Norske Samlaget 2015 (2. utgave).

Eidsvik, E, Et al. (2019), Verda og Vi, Det Norske Samlaget. Kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14

Engen, Bård Kjetil et al. (red. 2016): Digital dømmekraft, Oslo: Gyldendal Akademisk

Eriksen, Gregers, K. "Bærekraftig utvikling som samfunnsfaglig tema". I Bedreskolen r. 2. 2017. Tilgjengelig her:

<https://www.utdanningsnytt.no/files/2019/06/27/Bedre%20Skole%20202017.pdf>

Jordhus-Lier, David og Kristian Stokke (red), (2017) Samfunnsgeografi: En innføring. Cappelen Damm Akademisk. (kap. 4, 22, 24 og 25) ISBN 9788202567422

Bare tilgjengelig online og kan lastet ned i ulike formater fra:

<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Klein, Judith (2020), Bærekraftig utvikling i skolen. PEDLEX. Vigmo og Bjørke AS 1. opplag 2020

Klemsdal, T. (2002). Landformene i Østfold. Natur i Østfold, 21(2/1), 7-31. (24 sider) Tilgjengelig digitalt:

http://nhm2.uio.no/botanisk/nbf/ofa/nio2002/2_landformer.pdf

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.) (2015). Geografididaktikk for klasserommet. (3. utg.). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN 978-82-0249-146-8

Nolet, R. Bjørshol, S. (2017), Utforskning i alle fag. Cappelen Damm Akademisk. (Kap. 1,2,8)

Nystad, J.F. og Rosèn, E. (2018), "Samfunnsgeografi". Læremiddelforlaget, 2. utgave 2018, kap 3, 4 og 5

Sinnes, A. (2017), «Utdanning for bærekraftig utvikling». Universitetsforlaget, 2. opplag 2017, kap 2 og 3 Tilgjengelig i Canvas

Ott, Annelie, Kritisk tenkning og bærekraft i fagfornyelsen», i Kritisk tenkning i samfunnsfag, Universitetsforlaget 2019. Tilgjengelig i Canvas.

Vandsem, Berit Helene, Befolkning og utvikling. I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet, redigert av Eriksen, Tore Linne, Feldberg, Karen Brit, Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013. s. 187-211 (24 sider) Tilgjengelig i Canvas

Whitaker, R, Burroughs, B, Robertson, T & Eleanor, V – Talbot, Meteorologi for alle, Gyldendal Fakta. Utvalgte kapitler tilgjengelig på Canvas

Anbefalt supplerende litteratur:

NRK - Noer i ferd med å skjeme med Norge:

<https://www.nrk.no/jakten-pa-klimaendringen-1.14375177>

Corner, Geoff (2008), Geologiskolen. Universitetet i Trondheim. Bare tilgjengelig online:

<http://geologiskolen.uit.no/generellGeologiskolen/generell/pros1.htm>

Lærebøker/læreboknettsteder: Eide, H., Johansen, O-I. og Øverjordet A. H. (2013) Geografi. Landskaper, ressurser, mennesker, utvikling. Cappelen Damm, Oslo. Nettsted:

<http://geografi.cappelendamm.no/>

IPCC (2018), Global warming of 1.5 Degree Celsius. <http://www.ipcc.ch/report/sr15/>

Headline statements of IPCC (2018), Global warming of 1.5-degree Celsius: http://report.ipcc.ch/sr15/pdf/sr15_headline_statements.pdf

IPCC: special report on extreme events, summary for policy makers:

http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar5/wg2/ar5_wgII_spm_en.pdf

DON'T PANIC - Hans Rosling showing the facts about population:

<https://www.gapminder.org/videos/dont-panic-the-facts-about-population/>

eller

<https://www.youtube.com/watch?v=FACK2knC08E&t=7s>

Gapminder Foundation, 2014

L-SAM10419 Geografi og samfunnsfaglige metoder 2 (Vår 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Håvard Friis Nilsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

På grunn av Covid-19 kan det skje endringer i emnebeskrivelser ved HiØ våren 2021. Eventuelle endringer i arbeidskrav og eksamensform blir publisert fortløpende i Studentweb. Øvrige endringer knyttet til undervisning vil formidles via andre offisielle kanaler.

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Samfunnsfag, årsstudium.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om samfunnsfaglige, og tverrfaglig, didaktikk, teori, tenkemåter og etikk
- har kunnskap om hvordan tilrettelegge for dybdelæring i samfunnsfag
- har analytisk kunnskap om makt, politisk økonomi og politiske ideologier i Norge og internasjonalt
- har kunnskap om utviklingen i den globale verdensøkonomien og politiske, kulturelle, miljømessige og sosiale konsekvenser av denne, også i et urfolksperspektiv
- har kritisk kjennskap til relevant forskning om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i det 20. århundre
- har profesjonsrettet kunnskap om den historiske utviklingen av politiske ideologier og hvordan disse preget etterkrigstiden i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om sentrale utviklingstrekk i moderne historie
- har kunnskap om globale og regionale endringsprosesser som påvirker menneskers tilgang til ressurser, levestandard, livskvalitet og bærekraftig utvikling
- har kunnskap om en spesifikk områders geografiske, politiske, historiske og økonomiske utvikling, særtrekk og dens betydning for omgivelsene og for menneskers levestandard

Ferdigheter

Kandidaten

- kan kritisk analysere tverrfaglige samfunnsfaglige problemstillinger og anvende dette i opplæringen
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier og betydningen av metakognisjon
- kan anvende spesifikke samfunnsfaglige metodiske og didaktiske tilnæringsmåter som utvikler dybdekompetanse
- kan anvende nøkkelbegreper og innholdsbegreper i samfunnsfag
- kan foreta politiske, historiske, geografiske og økonomiske analyser
- kan bruke nasjonal og internasjonal fagdidaktisk forskning til å anvende og vurdere varierte og tverrfaglige arbeidsformer og læremidler i samfunnsfagundervisning
- kan drøfte sammenhengen mellom gjeldende læreplaner, kunnskapsteori og praktiske fagdidaktiske avgjørelser i samfunnsfagundervisning

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med dybdekompetanse, grunnleggende ferdigheter, og kartlegge arbeidet med sikte på å tilpasse opplæringen til elevens behov og gi læringsfremmende tilbakemeldinger
- kan forberede elever til å leve og forstå et mangfoldig og demokratiske samfunn og fremme kritisk tenkning og bærekraftig utvikling
- kan filtrere og vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på sammenhengspørsmål og gi elever opplæring i å vurdere digitale ressurser
- har forståelse for samfunnsfagets betydning for etisk refleksjon og livsmestring
- kritisk reflektere over samfunnsfaglige problemstillinger og sammenhenger mellom fortid og nåtid

Innhold

I dette emnet blir studenten introdusert til ulike dimensjoner av økonomisk organisering og moderne historie. Ulike debatter innen geografi og historie trekkes frem, og studenten får en dypere innsikt i historisk og geografisk utvikling i den moderne tid. Studenten fordypet seg i et spesifikt område og vil få kjennskap til politiske, økonomiske, historiske, sosiale og geografiske dimensjoner i utviklingen av dette området. Studenter foretar et dypdykk i samfunnsfagdidaktikk og forberedes til å engasjere seg i fagdidaktiske diskusjoner, og til å ruste elever til å engasjere seg i samfunnsdebatter som fremmer demokratiske og bærekraftige utviklingsprosesser.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra geografi, historie, samfunnskunnskap og utforskeren:

- Økonomisk geografi
- Områdestudiet
- Moderne historie
- Samfunnsfagdidaktikk

Økonomisk geografi behandler grunnleggende teori og geografiske dimensjoner i økonomier og økonomiske prosesser. Hvordan er økonomisk aktivitet organisert og hvordan påvirker det menneskers leveste og virksomhet? Konfliktdimensjoner og endringsprosesser innen arbeid, migrasjon, klima, ulikhet og fattigdom er sentrale temaer som tas opp.

Områdestudiet omhandler et bestemt geografisk område der studentene får en særlig innføring i politiske, historiske, kulturelle og geografi særtrekk ved regionen med vekt på konfliktområder, og regionens allmenne betydning for verdenssamfunnet.

Moderne historie. Hovedvekten legges på etterkrigstiden i det 20. århundre med fokus på globale stormaktsspenninger, kald krig, avkolonialisering, fredsarbeid og menneskerettigheter (barns rettigheter) og framveksten av nye internasjonale institusjoner (FN, EEC/EU, WTO, Verdensbanken). Blant de sentrale spørsmålene som skal drøftes, hvordan disse etterkrigstidens demokratiske samfunn vokste fram i et spenningsfelt mellom ideologiske og politiske motpoler, og det sivile samfunn verden over måtte arbeide for fred og avspenning innen nye internasjonale organer og økonomiske modeller.

Samfunnsfagdidaktikk: Ferdigheter i samfunnsfag analyserer faget epistemologisk og undersøker konsekvenser for fagdidaktikk. Her drøftes og vurderes de ulike læringsstrategier i samfunnsfagene og anvendelsen av dem.

Arbeidsformer i samfunnsfag evaluerer ulike metodiske og didaktiske tilnærminger til samfunnsfagundervisning gjennom utforskende arbeidsformer og undersøkes samfunnsvitenskapelige øvelser. Dybdelæringsoppdrag og vurdering for læring utfra didaktiske refleksjoner og analyser står sentralt. Formålet er å utvikle kritisk refleksjon og etisk bevissthet i anvendelsen av samfunnsvitenskapelige metoder i egen undervisning.

Digitale kilder lærer studenten å bruke kilder i undervisning, oppøve kildegransking og kildekritikk. Utvikling av et kritisk blikk på sosiale medier i et historisk perspektiv. Fagdidaktiske grunntanker som grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring og minoritetskulturelle perspektiver er integrert i alle temaene.

Undervisnings- og læringsformer

De vanligste tilrettede læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- muntlige fremlegg
- refleksjon over praksis
- metodiske og utforskende øvelser/analyse
- bearbeiding av digitale og andre kilder
- samarbeidslæring og studentrespons

Arbeidsomfang

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium. Det er beregnet at studentene arbeider med lærestoffet i selvstudium 24 timer i uken, i tillegg til 16 undervisningstimer som er timetplanlagt. Til sammen 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

- Individuell fagartikkel
- Individuelt refleksjonsnotat, innleveres digitalt

Eksamen

Individuell muntlig eksamen. Varighet ca. 30 minutter.

Ingen hjelpemidler.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Tilbakemeldinger gis studentene i et møte.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 1. desember 2020.

Historie:

Eriksen, Thomas Hylland (red): Flerkulturell forståelse, Oslo: Universitetsforlaget 2001, kap. 6-7 og kap. 9-10.

Eriksen, Thomas Hylland/Sørheim, Torunn Arntsen: Kulturforskjeller i praksis. Perspektiver på det flerkulturelle Norge, Oslo: Gyldendal 2006, kap. 1-3 og kap. 5-7.

Lund, Erik: Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere, Oslo: Universitetsforlaget 2017, kap. 1-2, kap. 5, kap. 7.

Lundestad, Geir: Øst, Vest, Nord, Sør. Hovedlinjer i internasjonal politikk etter 1945, Oslo: Universitetsforlaget 2015, kap. 1-7, kap. 10, kap. 12, kap. 14, kap. 15-16

Mazower, Mark: Governing the World. The History of an Idea, New York: Penguin Press 2012, kap. 9-10.

Reinert, Erik S. (2021), "Minoritet og medborgerskap", i Håvard Friis Nilsen (2021), *Myndig medborger: Demokratisk medborgerskap i skolen*, Oslo: Universitetsforlaget

Områdestudie: USA.

Earle Black & Merle Black (2002), Chapter 12, "Competitive South, Competitive America", i *The Rise of Southern Republicanism*, Cambridge: Belknap of Harvard University Press, 369—404. (35 s)

Hitchens, Christopher, "All Politics is Local", "War and Revolution in Virginia", og "Revolution in France (and a Meeting with Sally)" i *Thomas Jefferson: Author of America*, Harper Perennial, s. 7-66. (59 s).

Johnson, Walter (2013), "The Empire of the White Man's Will" i *River of Dark Dreams. Slavery and Empire in the Cotton Kingdom*, Cambridge: Belknap Press of Harvard University Press, s. 176—209. (33 s.)

King jr, Martin Luther (1963), "Jeg har en drøm", norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, *Politisk frihet*, Oslo: Res Publica, s. 415—23 (8 s.)

Lincoln, Abraham (1858), "Første debatt med Stephen A. Douglas" og (1863) "Gettysburg-talen", norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, *Politisk frihet*, Oslo: Res Publica, s. 289—295. (6 s.)

McCurry, Stephanie, "Prologue: The Confederate Project" og "Who Are the People?" i *Confederate Reckoning: Power and Politics in the Civil War South*, Harvard University Press, s. 1—38. (37 s.)

Nilsen, Håvard Friis (2014), "Det glemte frihetsbegrepet", i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, *Politisk frihet*, Oslo: Res Publica, s. 13—47. (34 s.)

Paine, Thomas (1776), "Tanker om Amerikas nåværende situasjon" fra *Common Sense*, norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, *Politisk frihet*, Oslo: Res Publica, s. 193—213. (20 s.)

Richardson, Heather Cox (1997), "Directing the Legislation of the Country to the Improvement of the Country", *TARIFF AND TAX LEGISLATION*, i *The Greatest Nation of the Earth. Republican Economic Policies during the Civil War*, Cambridge: Harvard University Press, s. 103—139. (36 s.)

Wells, H. G. (1920) *The Outline of History Volume 2: The Roman Empire to The Great War*, Chapter 8, "The New Democratic Republics of America and France", s. 360—389. (29 s.)

The Declaration of Independence (1776), Treaty With the Six Nations (1794), Lincoln's First Inaugural Address (1861), The Emancipation Proclamation (1864), alle i *American Historical Documents, The Harvard Classics vol. 43*. New York: P. F. Collier & Son, 1959. (20 s.)

Digitalt medborgerskap:

Bergsjø, Leonora Onarheim (2021), "Digitalt medborgerskap", i Håvard Friis Nilsen (2021), *Myndig medborger: Demokratisk medborgerskap i skolen*, Oslo: Universitetsforlaget (utkommer april 2021).

Økonomisk geografi:

Bolstad, B. (2020), *Dybdelæring og tverrfaglighet*, PEDLEX, Vigmostad og Bjørke AS

Eriksen, Tore Linne, *Globalisering, global kapitalisme eller global Apartheid? I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet*, redigert av Eriksen, Tore Linne; Feldberg, Karen Brit.; Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013

Eriksen, Tore Linne, *Fortida er ikke som før: Globalhistorie og utviklingsstudier*, I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet, redigert av Eriksen, Tore Linne; Feldberg, Karen Brit.; Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013

Eidsvik, E, Et al. (2019), Verda og Vi, Det Norske Samlaget. Kap. 7 og 11 (40 sider)

Jordhus-Lier, David og Kristian Stokke (red), (2017) Samfunnsgeografi: En innføring. Cappelen Damm Akademisk. kap. 3, 5, 8, 9, 10, 19, 22 ISBN: 9788202567422. Bare tilgjengelig online (open access), og kan lastet ned i ulike formater fra:
<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.) (2015) Geografididaktikk for klasserommet. En innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere. 4. utgave. Kristiansand, Høyskoleforlaget.

Nolet, R. «Tren Tanken – et undervisningsopplegg for å utvikle kritisk tenkning». I Bedreskolenr 1, 2006. Tilgjengelig i Canvas

Nordhaug, Kirsten, Utviklingsland i det internasjonale systemet, I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet, redigert av Eriksen, Tore Linne, Feldberg, Karen Brit.; Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013

Nystad, J.F. og Rosèn, E. (2018), "Samfunnsgeografi". Læremiddelforlaget, 2 utgave 2018 s. 160-287

Sokol, M. (2011), Economic Geographies og Globalisation: A short Introduction. Engelsk. Edward Elgar Publishing Ltd, ISBN13: 9781849801539 Kap. 3 (23 sider) Tilgjengelig i Canvas

LMUSAM104: Litteratur til tverrfaglig didaktisk og pedagogisk fordypning

Høeg Karlsen, K., Motzfeldt G, Pilskog, H., Rasmussen, A. and Blikstad Halstvedt, C. (2020), "An Exploration of the "Mimetic Aspects" of Storyline Used as a Creative and Imaginative Approach to Teaching and Learning in Teacher Education" red. Høeg Karlsen, K. og Häggström, M. Teaching through stories. Renewing the Scottish Storyline Approach in Teacher Education, Waxmann. Open access:

https://www.waxmann.com/en/waxmann-buecher/?no_cache=1&tx_p2waxmann_pi2%5Bbuchnr%5D=3986&tx_p2waxmann_pi2%5Baction%5D=show

Sætre, Per Jarle (2002), Geografi og Storyline. I Acta Geographica, Geographical Methods. Proceedings of the Annual Conference of the Norwegian Geographical Society, Trondheim, Norway, April 5th-6th 2002. Serie A, Nr. 2. Side 110-116 (6 sider) Tilgjengelig online:
http://www.svt.ntnu.no/geo/Doklager/Acta/Serie_A_2_Rapport_NGS_konferanse.pdf